

Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac Addysg

Crynodeb o'r arolwg o lesiant emosiynol ac iechyd meddwl mewn ysgolion a cholegau – gweithwyr proffesiynol ym maes Addysg

Cefndir

Mae'r ddogfen hon yn rhoi crynodeb o'r ymatebion a gafwyd i'r arolwg o lesiant emosiynol ac iechyd meddwl mewn ysgolion a cholegau. Fe'i cwblhawyd gan weithwyr proffesiynol ym maes addysg ledled Cymru ac fe'i cynhaliwyd gan y tîm Allgymorth. Roedd yr arolwg hwn ar agor ar gyfer ymgynghori ac ymateb rhwng 4 Medi 2017 a 15 Hydref 2017. Cafwyd cyfanswm o **425** o ymatebion i'r arolwg gan amrywiaeth o weithwyr proffesiynol ym maes addysg, y mwyafrif ohonynt yn cael eu cyflogi mewn ysgolion uwchradd.

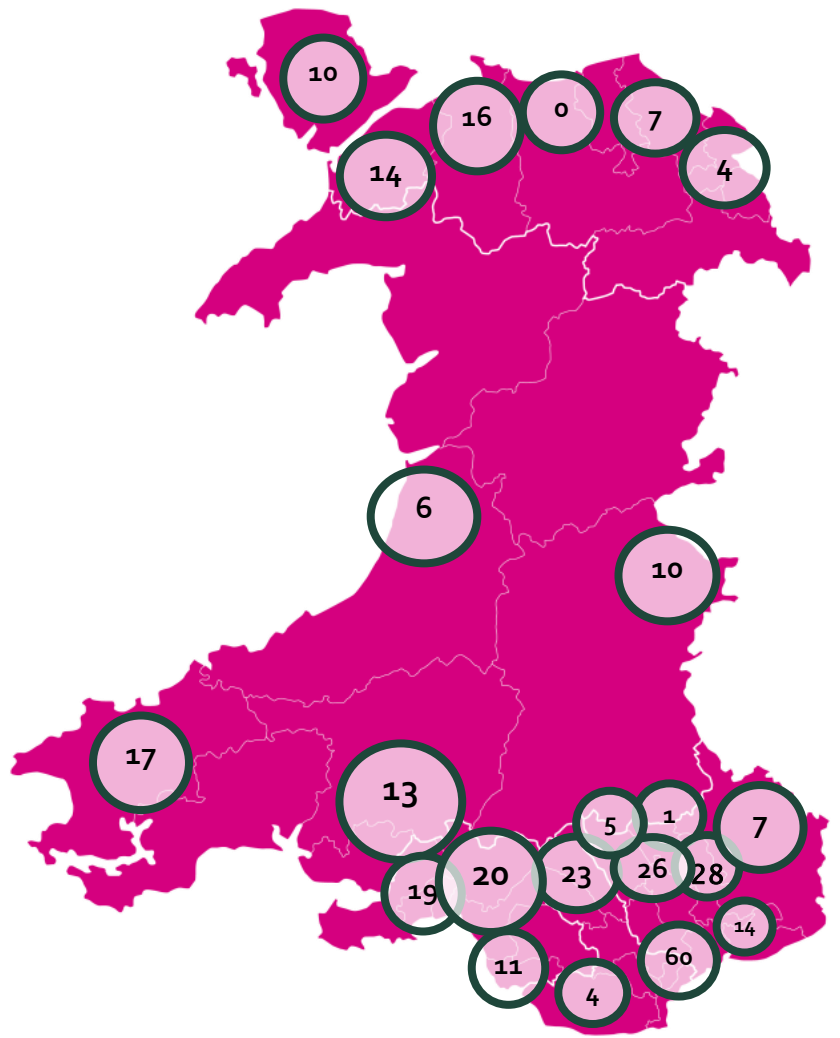
Cynhaliwyd yr arolygon i sicrhau bod y rhai sy'n cael, a'r rhai sy'n rhoi cymorth – gyda'r gallu i ddweud eu dweud.

Bwriedir i ganlyniadau'r arolwg ddarparu ffynhonnell ychwanegol o wybodaeth, ynghyd â thystiolaeth ysgrifenedig a llafar. Maent yno i helpu'r Pwyllgor i brofi rhai o'r honiadau a wnaed am iechyd emosiynol a meddyliol plant a phobl ifanc.

Mae'r map isod yn dangos nifer yr ymatebion gan weithwyr proffesiynol ym maes addysg mewn gwahanol awdurdodau lleol. Mae'r ystadegau a gasglwyd yn sgil yr arolwg hwn yn cynrychioli barn y rhai a ymatebodd yn hytrach na'r cyhoedd yn gyffredinol.

Blaenau Gwent: 1
Pen-y-bont ar Ogwr: 11
Caerffili: 26
Caerdydd: 60
Sir Gaerfyrddin: 13
Ceredigion: 6
Conwy: 16
Sir Ddinbych: 0
Sir y Fflint: 7
Gwynedd: 14
Ynys Môn: 10
Merthyr Tydfil: 5
Sir Fynwy: 7
Castell Nedd
Port Talbot: 20
Casnewydd: 14
Sir Benfro: 17
Powys: 10
Rhondda Cynon Taf: 23
Abertawe: 19
Torfaen: 28
Bro Morgannwg: 4
Wrecsam: 4
Heb ateb: 110

Dadansoddiad arolwg

1. Pa hyfforddiant neu gyfarwyddyd ydych chi wedi'i gael ynghylch llesiant emosiynol ac iechyd meddwl myfyrwyr, naill ai drwy eich hyfforddiant cychwynol athrawon neu ddatblygu proffesiynol parhaus?

Cyfanswm nifer yr ymatebion 406

"Dim o gwbl trwy gydol fy hyfforddiant cychwynol i athrawon"

"Arweiniad cyfyngedig ar lefel TAR"

"Ychydig iawn o hyfforddiant ffurfiol ond rhywfaint o arweiniad gan gydweithwyr"

"Sesiynau hyfforddiant mewn swydd gyda siaradwyr"

“Ychydig iawn, dim ond hyfforddiant achlysurol ar ôl ysgol”

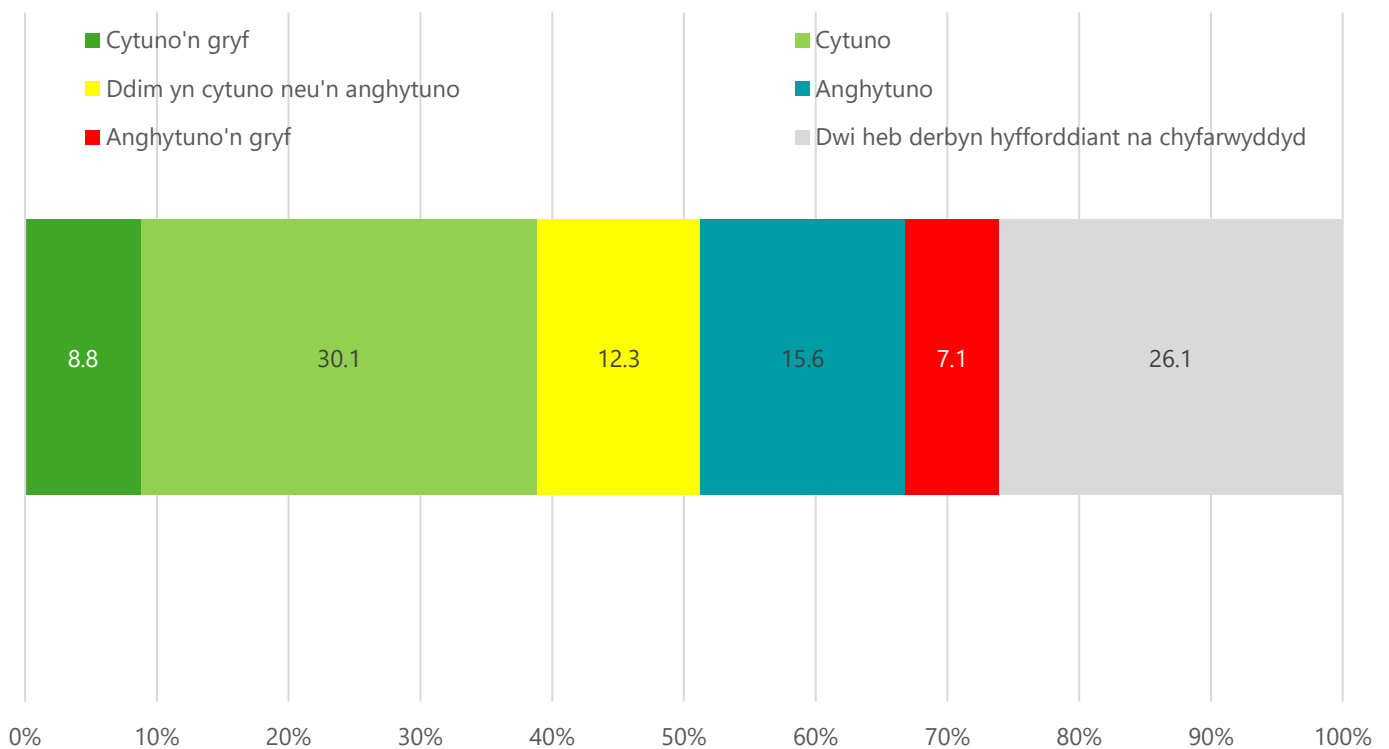
"Hyfforddiant staff rheolaidd gan Swyddog Amddiffyn Plant yr ysgol"

2. I ba raddau ydych chi'n cytuno neu'n anghytuno â'r datganiad a ganlyn?

"Mae'r hyfforddiant neu'r cyfarwyddyd rwyf wedi'i gael wedi fy helpu i gefnogi fy myfyrwyr gyda'u llesiant emosiynol a'u hiechyd meddwl."

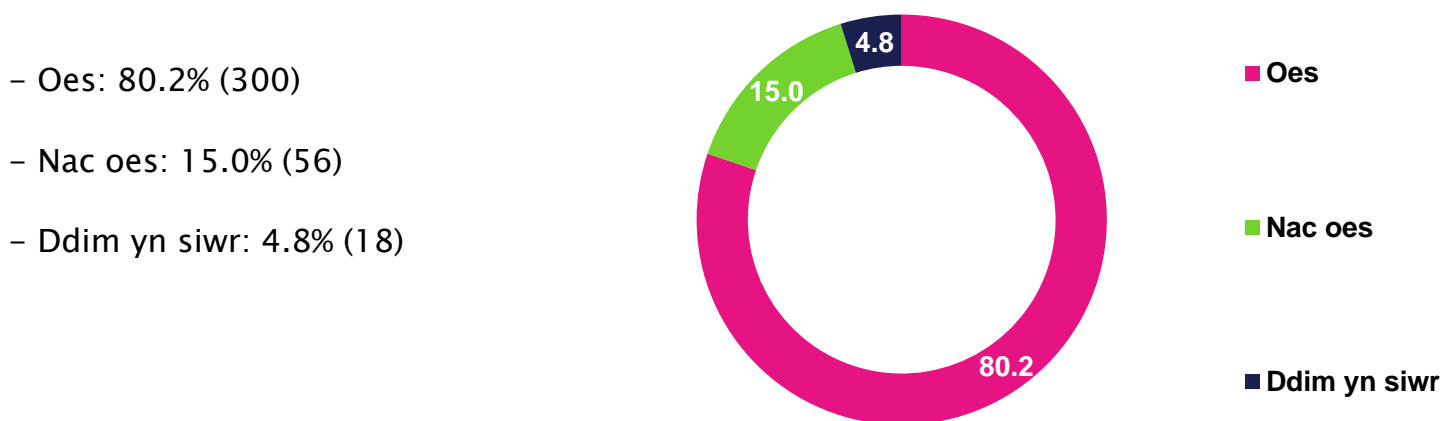
Cyfanswm nifer yr ymatebion 422

Hyfforddiant a chyfarwyddyd

3. A oes gan eich ysgol neu'ch coleg gwnselydd neu gymorth penodedig ar gyfer llesiant emosiynol ac iechyd meddwl y myfyrwyr?

Cyfanswm nifer yr ymatebion 374

4. Ym mha ffyrdd y mae eich ysgol neu'ch coleg yn gweithio gyda rhieni a'r gymuned ehangach i hyrwyddo llesiant emosiynol ac iechyd meddwl myfyrwyr?

Cyfanswm nifer yr ymatebion 305

"Nid ydym yn gwneud hynny"

"Dim ond ar sail unigol y cysylltir â rhieni am lesiant emosiynol / iechyd meddwl"

"Rydyn ni'n sicrhau ein bod ar gael i rieni gysylltu â ni ac i drafod unrhyw bryderon sydd ganddynt"

"Mae swyddogion cymorth bugeiliol yn gweithio gyda theuluoedd y gwelwyd eu bod angen cymorth"

"Cysylltiadau cryf â rhieni trwy ein system bugeiliol, defnyddir asiantaethau allanol"

"Gellid gwneud llawer mwy i gynnwys rhieni"

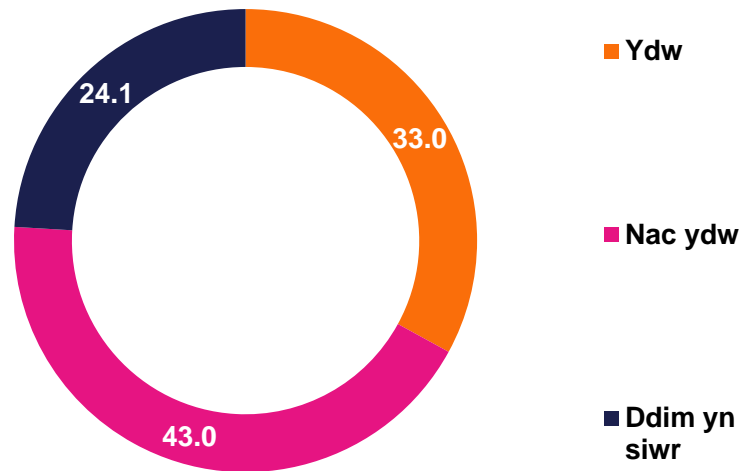
"Mae staff yn atgyfeirio pobl ifanc at y cwnselydd a CAHMS ond maent yn aml yn gweld bod rhestrau aros hir neu nad yw'r person ifanc yn cwrdd â'r trothwy ar gyfer atgyfeiriad".

5. Ydych chi'n meddwl bod eich ysgol neu'ch coleg yn diwallu anghenion myfyrwyr o ran llesiant emosiynol ac iechyd meddwl?

Cyfanswm nifer yr ymatebion 370

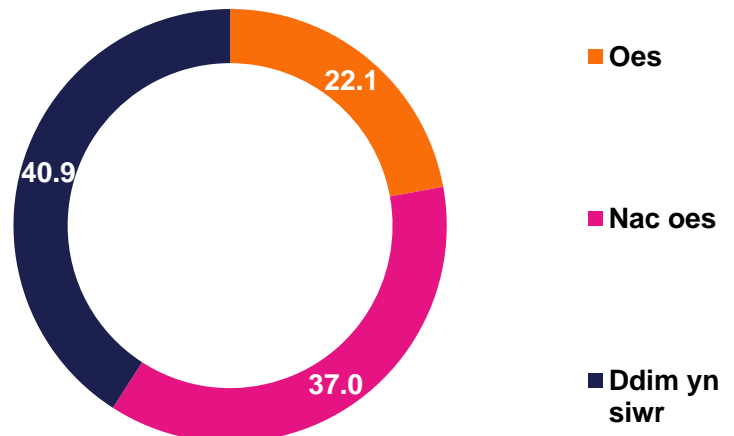
- Ydw: 33.0% (122)
- Nac ydw: 43.0% (159)
- Ddim yn siŵr: 24.1% (89)

6. A oes gan eich ysgol neu'ch coleg bolisi iechyd meddwl?

Cyfanswm nifer yr ymatebion 357

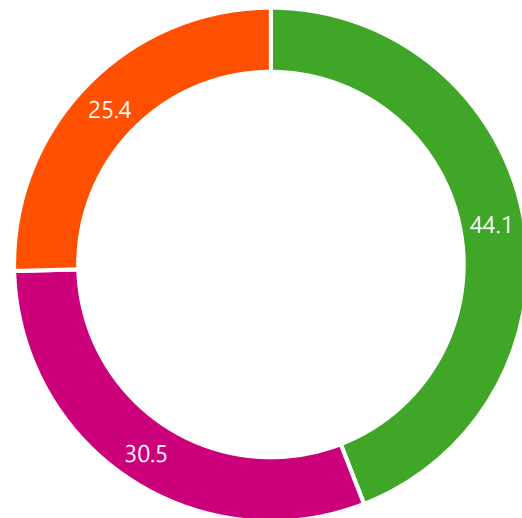
- Oes: 22.1% (79)
- Nac oes: 37.0% (132)
- Ddim yn siŵr: 40.9% (146)

7. A oes gweithdrefnau ysgol gyfan/coleg cyfan sy'n helpu staff i adnabod ac ymateb i broblemau llesiant emosiynol ac iechyd meddwl?

Cyfanswm nifer yr ymatebion 354

- Oes: 44.1% (156)
- Nac oes: 30.5% (108)
- Ddim yn siŵr: 25.4% (90)

■ Oes ■ Nac oes ■ Ddim yn siŵr

8. I ba raddau ydych chi'n cytuno neu'n anghytuno â'r datganiad a ganlyn? (1 yn golygu anghytuno'n gryf, 5 yn golygu cytuno'n gryf)

"Mae'r cwricwlwm ysgol (oedran 3-16) presennol yn rhoi cyfleoedd i fyfyrwyr ddysgu am lesiant emosiynol ac iechyd meddwl."

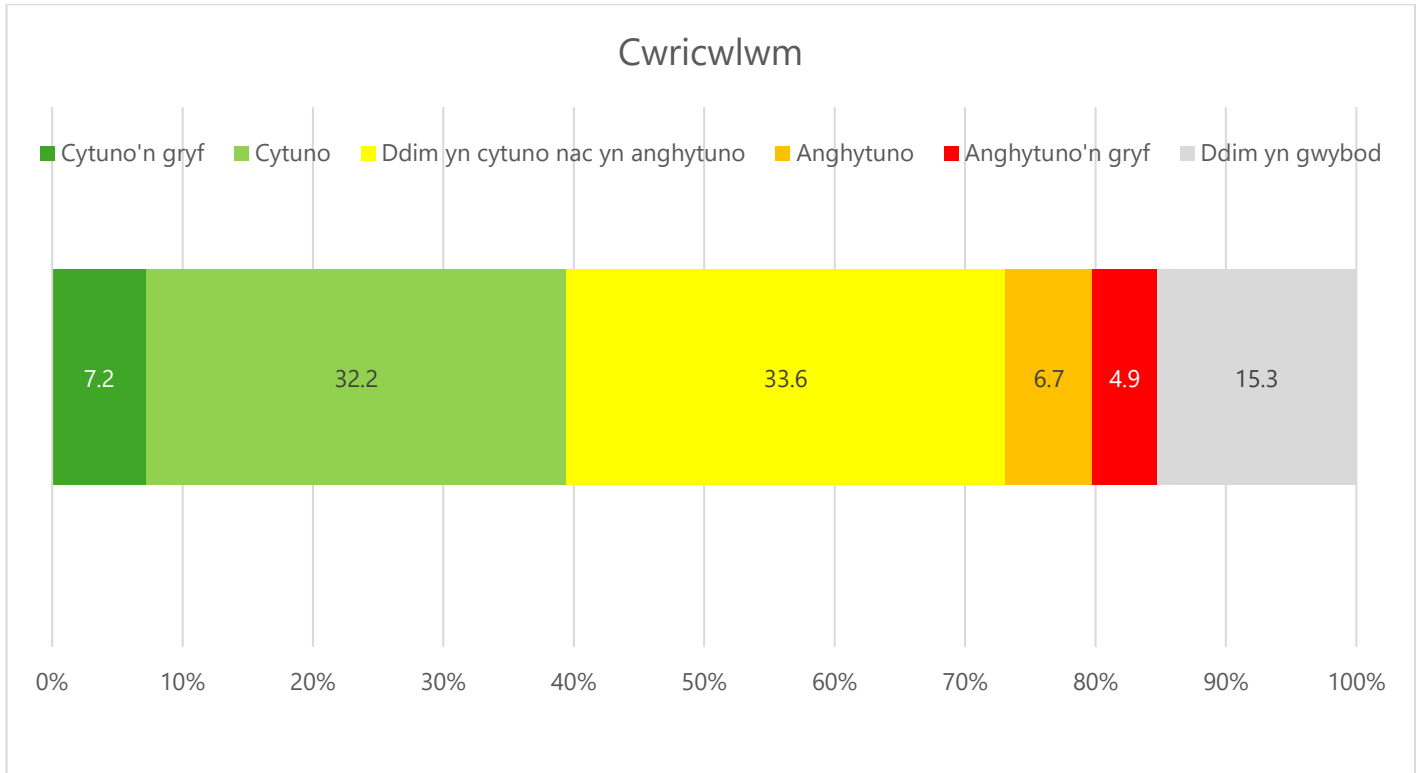
Cyfanswm nifer yr ymatebion 300

9. I ba raddau ydych chi'n cytuno neu'n anghytuno â'r datganiad a ganlyn?

"Bydd y cwricwlwm ysgol (oedran 3–16) newydd a gaiff ei gyflwyno yn dilyn Adolygiad Donaldson yn gwella cyfleoedd i fyfyrwyr ddysgu am lesiant emosiynol ac iechyd meddwl."

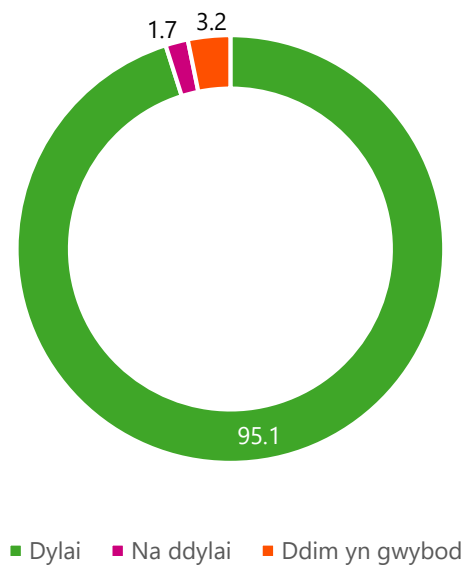
Cyfanswm nifer yr ymatebion 345

10. A ddylai iechyd meddwl da gael ei addysgu fel rhan o'r cwricwlwm ysgol (oedran 3–16)?

Cyfanswm nifer yr ymatebion 349

- Dylai: 95.1% (332)
- Na ddylai: 1.7% (6)
- Ddim yn gwybod: 3.2% (11)

11. A oes gennych unrhyw beth arall yr hoffech ei ddweud am gymorth llesiant emosiynol ac iechyd meddwl i fyfyrwyr?

Cyfanswm nifer yr ymatebion 202

Cymorth sydd ar gael mewn ysgolion

"Mae angen dysgu cydnerthedd i bobl ifanc pan maent yn iau, a hynny er mwyn rhoi hyder iddynt a meithrin eu gallu "dal ati"..."

"Dylai disgyblion fod yn ymwybodol at bwy y gallant droi a theimlo'n ddiogel yn yr ysgol bob amser"

"Mae angen siarad yn fwy agored amdano. I ddisgyblion sylweddoli ei fod yn iawn ac nad oes angen cadw'n dawel. "

"Rwy'n teimlo'n gryf y dylai fod llwybrau mynediad haws i ysgolion sy'n chwilio am gefnogaeth i ddisgyblion. Rydym yn sylweddoli bod y galw'n uchel ond pan fydd disgyblion yn cyrraedd pwynt argyfwng, dylai fod cymorth ar gael yn gyflym i'w cefnogi."

"Mae angen gweithwyr ieuenctid mewn ysgolion fel mater o flaenoriaeth er mwyn cefnogi'r asiantaeth Cwnselwyr Ysgolion sy'n cael ei danariannu ddifrifol, sydd, yn ei dro, yn darparu rhywfaint o gefnogaeth ar gyfer y gwasanaeth CAMHS sydd wedi'i gwtogi"

Cwmsela mewn ysgolion

"Y cymorth y tu allan i'r ysgol sydd angen ei ddatblygu. Mwy o weithwyr CAMHS penodedig a phroffesiynol sy'n gallu ymdopi â'r problemau iechyd meddwl cymhleth sy'n wynebu rhai pobl ifanc heddiw. Dim ond hyn a hyn y gall cwmsela mewn ysgolion ei wneud".

"Cyn belled ag y gwn i, mae gwasanaethau cwmsela mewn ysgolion ar gael ond mewn nifer fach iawn o ysgolion yng Nghymru".

Cysylltiadau rhwng addysg ac iechyd

"Mae meddygon teulu a CAMHS yn gwrthddweud ei gilydd. Does dim llwybr clir ar gyfer cymorth. Gofynnir fwyfwy i ysgolion i gefnogi lles emosiynol a meddyliol y dysgwyr heb hyfforddiant. ATHRAWON ydym ni".

"Yn aml, nid yw meddygon teulu yn ymwybodol o restrau aros ysgolion ar gyfer gwasanaethau cwnsela ac maent yn rhy aml yn atgyfeirio disgyblion yn ôl i'r ysgolion i ni ddelio â nhw".

12. A oes gennych unrhyw beth arall yr hoffech ei ddweud am y cymorth sydd ar gael i weithwyr proffesiynol addysg mewn ysgolion a cholegau er mwyn iddynt allu cynnig dulliau deallusrwydd emosiynol ac ymdopi iach i fyfyrwyr?

Cyfanswm nifer yr ymatebion 188

"Does dim byd o gwbl ar gael! ... "Nid oes gennyf y sgiliau na'r adnoddau i ddarparu gofal i'r bobl ifanc hyn"

"Rydyn ni'n gwneud popeth o fewn ein gallu ond mae'r galw'n anferthol ac mae rhestrau aros ar gyfer y rhan fwyaf o wasanaethau"

"Nid ydym yn arbenigwyr iechyd meddwl, ond mae disgwyl inni sefyll yn y bwlch o bryd i'w gilydd nes i'r arbenigwyr gwrdd â'r plentyn".

"Mae'n flinedig yn emosiynol ac mae'r diffyg goruchwyliaeth a roddir i staff yn yr ysgol yn hynod annigonol, anfoesol ac afiach ..."

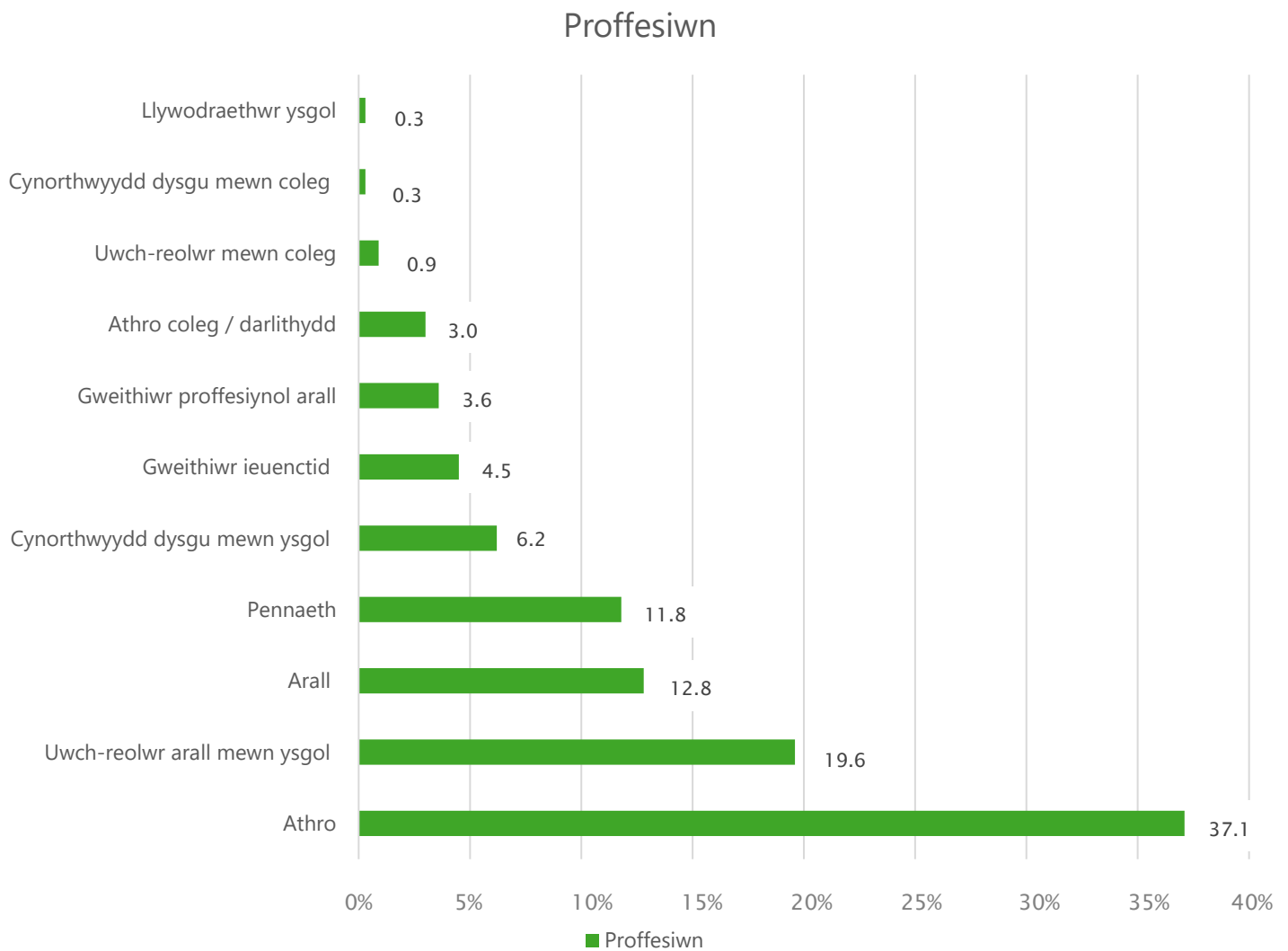
"Dylai fod yn rhan orfodol o'r rhaglen Datblygiad Proffesiynol Parhaus – a'i gyflwyno mewn diwrnodau hyfforddiant mewn swydd, nid dim ond trwy ofyn i'r staff fynd ar-lein a darllen rhywbeth."

"Prin y mae cefnogaeth CAMHS yn bodoli. Ymddengys nad yw unrhyw un o'n disgyblion yn bodloni eu meini prawf, hyd yn oed y rhai sy'n dangos tueddiadau hunanladdol. " Mae ysgolion yn teimlo'n ynysig ac nid yw hyn yn rhywbeth y gellir ei drwsio gyda'r cwricwlwm".

13. Beth yw eich proffesiwn?

Cyfanswm nifer yr ymatebion 337

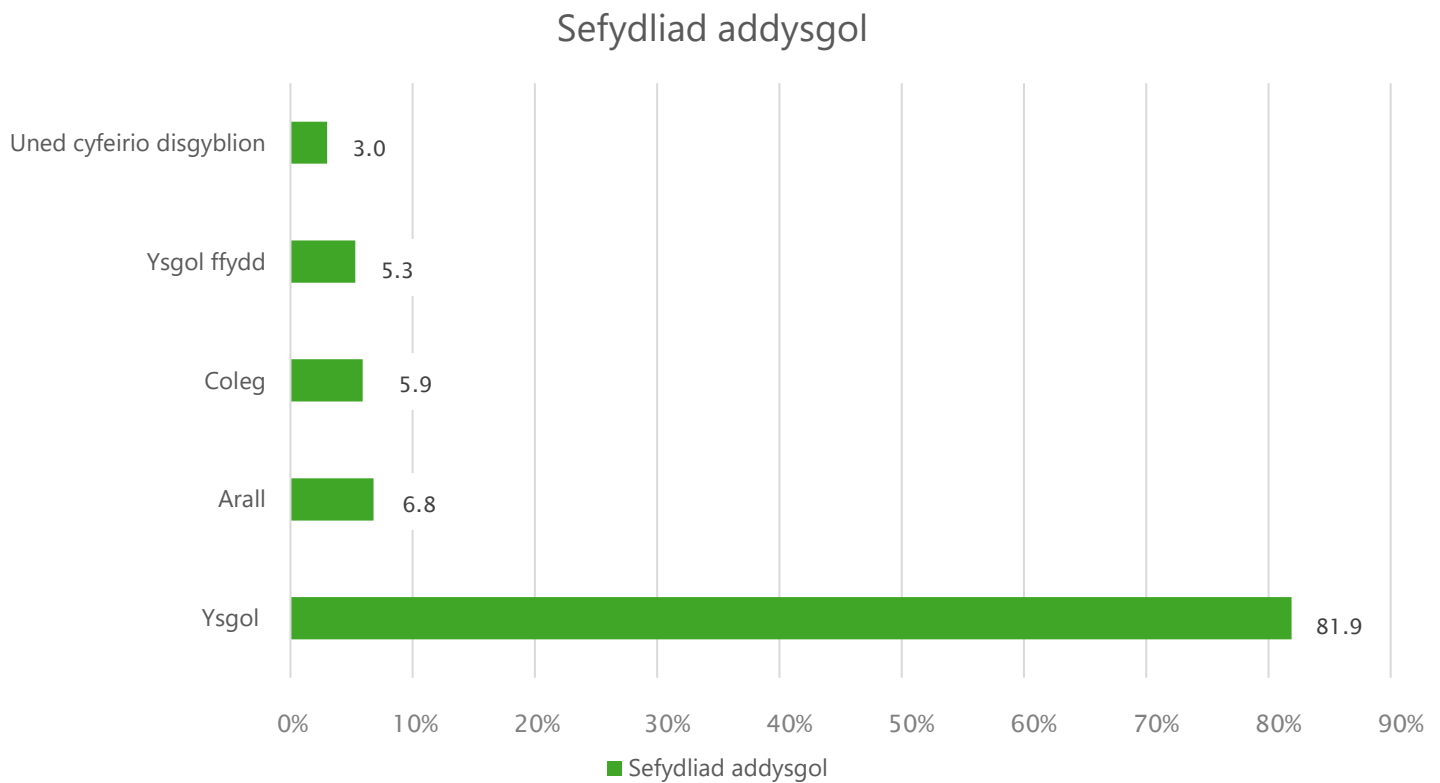

O fewn *Arall* daeth ymatebion i law gan nifer o broffesiynau eraill, gan gynnwys staff gweinyddol, cwrselwyr, swyddogion lles, rheolwyr gwasanaeth ieuencid y 3ydd sector, gweithwyr cymdeithasol a swyddogion amddiffyn plant

14. Ym mha fath o sefydliad addysgol ydych chi'n gweithio?

Cyfanswm nifer yr ymatebion 337

O fewn *Arall* daeth ymatebion i law gan leoliadau eraill megis uned addysg ysbyty haen 4 CAMHS a gwasanaeth allgymorth, prosiect cyflogadwyedd, uned awtistiaeth, canolfannau ieuencid gwasanaethau 3ydd sector, a'r consortia rhanbarthol.

